

Handreiking bij twijfel tussen vmbo en praktijkonderwijs

In samenwerkingsverband vo Zuidoost-Utrecht

Deze handleiding ondersteunt leerkrachten bij het adviseren van leerlingen die zich qua leerresultaten bevinden tussen het vmbo basisberoepsgerichte leerweg (bl) en het praktijkonderwijs (pro). Het is een aanvulling op het 'Informatieblad veranderingen lwoo voor het basisonderwijs' en bevat de benodigde stappen voor een goed advies (vmbo bl of pro).

Landelijke criteria praktijkonderwijs

In het inrichtingsbesluit WVO-artikel 15d wordt beschreven op basis van welke criteria het SWV een aanvraag pro mag toewijzen:

1. Totaal (TIQ) 55 tot en met 80
2. Leerachterstand van 3 jaar of meer. Op twee van de volgende domeinen: inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen.
Van die twee domeinen is er één inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen.

Wanneer valt een leerling in het grensgebied vmbo basis (bl) en pro?

Leerlingen met een functioneringsniveau van groep 5 of lager (DLE 30 en lager) bevinden zich in het grensgebied tussen vmbo bl en pro. Om tot het definitieve schooladvies te komen, zijn de volgende stappen nodig:

- Afname van een intelligentieonderzoek volgens de geldende regeling voor screenings- en testinstrumenten lwoo en pro (schooljaar 2022-2023). Voor het komende schooljaar (2023-2024) is de regeling nog niet gepubliceerd, dus tot die tijd hanteren we de huidige regeling.
- Didactische toetsing op maat, waarbij gebruik wordt gemaakt van geschikte didactische toetsen volgens dezelfde regeling. Dit betekent dat een leerling in groep 8 die bijvoorbeeld op groep 5 niveau functioneert, getoetst wordt met een E5-toets. In de 'Regeling screenings- en testinstrumenten' wordt dit nader uitgelegd en ook in de voorbeelden hieronder wordt dit verduidelijkt.
- Daarnaast is het essentieel om in de overdrachtsinformatie (bijv. okr, opp of groeidocument) specifiek te beschrijven welke onderwijs- en of ondersteuningsbehoeften de leerling nodig heeft.

Voor de overige leerlingen gelden de volgende richtlijnen:

Leerlingen met een functioneringsniveau vanaf groep 6 (> DLE 31) en een vmbo-advies hebben geen intelligentieonderzoek nodig*

Leerlingen met een functioneringsniveau vanaf groep 6 (> DLE 31) en een vmbo-advies hebben geen didactische toetsing op maat nodig*

Ook voor leerlingen met een vmbo-advies is het belangrijk om in de overdrachtsinformatie (bijv. okr, opp of groeidocument) specifiek te beschrijven hoe de vo-school in de onderwijs en/of ondersteuningsbehoeften kan voorzien.

*Hierbij geldt dat het nog steeds wenselijk is dat er een gemotiveerd schooladvies is en helder omschreven ondersteuningsbehoeften.

Voorbeeldscenario's

Vmbo-scenario

Leerling A behaalt in januari de volgende scores op de didactische toetsen:

- begrijpend lezen dle 42,
- rekenen dle 33,
- spelling dle 48,
- technisch lezen dle 54.

Zijn onderwijsbehoefte zijn verlengde instructie en herhaling bij rekenen en begrijpend lezen. Daarnaast heeft hij ondersteuning nodig bij het plannen en organiseren van lessen. De basisschool adviseert een vmbo bl/kl niveau, aangezien de leerling op ~~minimaal~~ het niveau van groep 6 functioneert. De middelbare school zal de leerling op het vmbo bl/kl niveau plaatsen en voldoen aan zijn onderwijs- en ondersteuningsbehoefte, mits deze binnen het ondersteuningsaanbod van de school vallen.

Pro-vmbo grensvlak scenario's

Leerling B behaalt in januari de volgende scores op de didactische toetsen:

- begrijpend lezen dle 25,
- rekenen dle 30,
- spelling dle 32,
- technisch lezen dle 37.

Op basis hiervan besluit de leerkracht om de toetsen voor begrijpend lezen en rekenen op maat terug te toetsen en het IQ te onderzoeken. Het resultaat hiervan is als volgt: op begrijpend lezen (E5) behaalt zij dle 28, op rekenen (M6) behaalt zij dle 35 en haar NIO/TIQ is 80. Leerling B functioneert dus op het grensvlak tussen pro en vmbo, omdat zij een leerachterstand van >50% heeft op begrijpend lezen en een TIQ tussen 75 en 80. Ze voldoet echter niet aan de didactische criteria voor pro. Leerling B heeft naast een didactische aanpak die aansluit bij haar niveau en extra herhaling en- of instructie geen verdere ondersteuning nodig. De basisschool adviseert vmbo bl en de middelbare school zal haar plaatsen op het niveau van vmbo bl en voorzien in haar onderwijsbehoefte.

Leerling C behaalt bij het terug toetsen de volgende scores:

- begrijpend lezen dle 24,
- rekenen dle 26,
- spelling dle 30,
- technisch lezen dle 35.

Deze scores voldoen aan de criteria voor pro, waardoor er een intelligentieonderzoek wordt afgenomen (NIO TIQ=70). Leerling C heeft de afgelopen 3 jaar een individueel aangepast onderwijsaanbod gehad en laat gestage groei zien. Ondanks de moeite met leren, blijft hij ambitieus op het gebied van theoretisch leren en heeft hij een goede werkhouding en taakaanpak. De basisschool adviseert pro en geeft aan dat pro plus goed zou aansluiten bij de onderwijsbehoefte van leerling C. De middelbare school zal hem plaatsen op het pro-niveau en voorzien in zijn onderwijsbehoefte.

Pro-scenario

Leerling D behaalt de volgende scores bij de toetsen op maat:

- begrijpend lezen dle 19,
- rekenen dle 24,
- spelling dle 20,
- technisch lezen dle 30.

Leerling D is een actieve leerling en vindt het moeilijk om stil te zitten tijdens theoretische lessen. Hij heeft behoefte aan korte opdrachten met kleine stappen en een leerkracht die hem regelmatig begeleidt bij zijn werkhouding en taakaanpak. Hij vindt rekenen op zijn niveau leuk omdat hij dan actief aan de slag kan, maar hij bloeit vooral op tijdens gym- en techniekdagen. Het TIQ van leerling D is 77. De basisschool adviseert pro en na een positieve beslissing van het samenwerkingsverband (SWV) zal de middelbare school de leerling op het pro-niveau plaatsen en voldoen aan zijn onderwijsbehoefte.